

**Wyrok Sądu Najwyższego
z dnia 15 maja 1933 r.
sygn. akt 2 K 250/33**

- 1) **Gdy w odpowiedzi na postawione przysięgłym pytania zachodzą niejasności, sąd ma obowiązek zwrócić je przysięgłym celem wydania ponownego werdyktu.**
- 2) **Sąd nie musi podawać w pytaniach postawionych przysięgłym wszystkich szczegółowych okoliczności sprawy.**
- 3) **Sąd może odmówić przeprowadzenia dowodu, jeśli uzna, że nie jest on w stanie obalić ustalonych okoliczności faktycznych.**
- 4) **Rozstrzygnięcie kwestii, czy zachodzi potrzeba zbadania stanu umysłowego oskarżonego, zależy od uznania sądu.**
- 5) **Sąd może zarządzić ponowne słuchanie tych samych biegłych lub też wezwać innych, gdy wydana opinia biegłych okaże się niejasna lub sprzeczna.**
- 6) **Sąd nie może okazać na rozprawie dowodu rzeczowego, który uległ zniszczeniu.**
- 7) **Oskarżony nie może zgłaszać zarzutu z powodu odczytania na rozprawie zeznań biegłych, jeśli nastąpiło to bez sprzeciwu z jego strony.**

Sąd Najwyższy w składzie:

Przewodniczący: sędzia Sądu Najwyższego St. Wyrobek
Sędziowie Sądu Najwyższego: St. Frycz (sprawozdawca)
dr M. Sokalski

przy udziale prokuratora Sądu Najwyższego T. Piskozubowskiego
jako protokółanta aplikanta sądowego Z. Laskowskiego
na rozprawie kasacyjnej 15 maja 1933 r.

w sprawie Andrija Matrofajło i Anny Chrystońko
oskarżonych z art. 225 § 1 k.k.¹

po rozpoznaniu dwóch kasacji oskarżonych Matrofajło i Chrystońko
od wyroku Sądu Okręgowego w Stanisławowie z dnia 11 marca 1933 r., sygn.
akt V K 53/33

na mocy art. 502, 529, 532 i 598 k.p.k.² oraz art. 67 przepisów o kosztach sądowych³,
omyłkę w zaskarżonym wyroku co do nazwiska oskarżonego z „Christeńko” na
„Christońko” poprawia, kasację tejże Christońko oddala, a od kosztów postępowania

¹ Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. – Kodeks karny, Dz.U. 1932 nr 60 poz. 571.

² Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 marca 1928 r. Kodeks postępowania karnego, Dz.U. 1928 nr 33 poz. 313.

³ Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. - Przepisy o kosztach sądowych, Dz.U. 1932 nr 93 poz. 805.

kasacyjnego i opłaty sądowej w Sądzie Najwyższym ją zwalnia, zaskarżony zaś wyrok w części, dotyczącej skazania Andrija Matrofajły uchyla i sprawę temuż Sądowi Okręgowemu w Stanisławowie w innym składzie sędziów i przysięgłych do ponownego w tym zakresie rozpoznania przekazuje.

Uzasadnienie

Kasacja oskarżonego Andrzeja Matrofajły żąda uchylenia wyroku z powodu obrazy art. 442, 443 i 452 k.p.k.⁴, polegającej na tym, że mimo iż z odpowiedzi na postawione przysięgłym pytanie wynika, że przysięgli tylko 6 głosami potwierdzili winę oskarżonego, trybunał mimo usunięcia z odpowiedzi przysięgłych znamion ustawowych zarzucanego oskarżonemu przestępstwa nie dopatrzył się w tym żadnej niejasności i uznał winę za potwierdzoną, tudzież obrazy art. 26 i 27 oraz art. 225 k.k.⁵ w związku z obrazą art. 426 k.p.k. przez niepostawienie osobnych pytań przez trybunał, mimo że oskarżonemu zarzucono 2 czyny.

Kasacja oskarżonej Anny Chrystońko żąda uchylenia wyroku z powodu obrazy:

- a) art. 18 i 59 k.k. i wymierzenia kary dożywotniego więzienia,
- b) art. 425 k.p.k. przez nieustalenie w wyroku czynu, przypisanego oskarżonej,
- c) art. 296 k.p.k.,
- d) art. 332 k.p.k. przez nieuwzględnienie przez trybunał wniosków obrony o przesłuchanie wskazanych świadków, o zbadanie stanu umysłowego oskarżonej i o zarządzenie ponownej ekspertyzy przez Wydział Uniwersytetu we Lwowie,
- e) art. 343 i 344 k.p.k. przez nieokazanie na rozprawie dowodu rzeczowego, a mianowicie, flaszeczki,
- f) art. 340 k.p.k. przez odczytanie na rozprawie zeznań dra Ziemboraka i dra Pauzera.

Skazanie oskarżonego Andrzeja Matrofajły nastąpiło na zasadzie werdyktu przysięgłych, w którym 11 przysięgłych potwierdziło drugie pytanie główne, zawierające znamiona podżegania do zbrodni z art. 225 § 1 k.k. z tym atoli ograniczeniem, że 5 sędziów przysięgłych wyłączyło z pytania słowa: „nakłonił Annę Chrystońko do zabicia męża”.

Z treści tej odpowiedzi zdaje się wynikać, że 5 sędziów przysięgłych, przez wyłączenie istotnego znamienia zarzucanej oskarżonemu zbrodni, winie oskarżonego w tym kierunku właściwie w zupełności chcieli zaprzeczyć.

Skoro zatem wskutek takiego werdyktu przysięgłych brakło bezwzględnej większości głosów, przeto nie było właściwie żadnej podstawy do skazania oskarżonego choćby tylko za zbrodnię z art. 27 i 255 k.k. i rzeczą trybunału było wobec tej niejasności w odpowiedzi przysięgłych zwrócić, w myśl art. 449 k.p.k.,

⁴ Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 marca 1928 r. Kodeks postępowania karnego, Dz.U. 1928 nr 33 poz. 313.

⁵ Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. – Kodeks karny, Dz.U. 1932 nr 60 poz. 571.

pytania przysięgłym celem wydania ponownego werdyktu. W tym zaś stanie rzeczy zachodzi niewątpliwie niejasność w odpowiedzi przysięgłych, gdyż nie wiadomo, czy przysięgli chcieli w ten sposób usunąć jedynie znamię nakłonienia do popełnienia przestępstwa, tj. istotę podżegania z art. 20 k.k., czy też w ogóle winie oskarżonego w całości zaprzeczyć, aczkolwiek oczywiście najodpowiedniejszym ku temu sposobem byłoby zaprzeczenie całemu drugiemu pytaniu słowem: „nie”.

Uchybienie to, jako istotne, musi spowodować w tej części uchylenie wyroku, a wobec tego odpada potrzeba rozpatrywania dalszego zarzutu kasacji oskarżonego Matrafajły.

Natomiast zarzuty kasacji oskarżonej Anny Chrystońko nie są uzasadnione.

Zarzuty kasacji, wywodzące, że rozprawa nie dostarczyła dostatecznych dowodów winy oskarżonej, nie podpadają pod pojęcie zarzutów określonych w art. 510 lit a k.p.k., nie dają się przeto do rozpatrywania w postępowaniu kasacyjnym.

Skoro zaś poza tym wyniki rozprawy stwierdziły wszystkie znamiona zbrodni zabójstwa z art. 225 § 1 k.k., mianowicie świadomego podania denatowi kwasu siarkowego w zamiarze pozbawienia go życia i rozprawa nie dała danych, wskazujących na to, że oskarżona dokonała czynu w okolicznościach zdolnych wyprowadzić ją z równowagi duchowej i ograniczyć jej możliwość kierowania swymi czynami, czyli uzasadnić stan silnego wzruszenia psychicznego – z drugiej zaś strony wymiar kary, jako wyraz swojakej oceny Trybunału, mieści się w granicach ustawowych, zarzuty kasacji wskazujące na rzekomą obrazę art. 18 i 59 k.k., jako nieuzasadnione, nie mogą być uwzględnione.

Natomiast, zgodnie z wywodami kasacji, należy sprostować oczywista omyłkę w wyroku co do nazwiska oskarżonej brzmiącej Chrystońko, a nie Chrysteńko, omyłka zaś co do art. 225 § 2 k.k. w odpisie wyroku w ogóle nie ma żadnego znaczenia.

Tak treść pytania zadanego przysięgłym jak i oparty na tym wyrok czyni w zupełności zadość wymaganiam art. 425 k.p.k., skoro przytaczanie wszystkich okoliczności w pytaniu nie może być bezwzględnie zupełne co do wszystkich szczegółów i jest ściślejsza indywidualizacja czynu co do rodzaju trucizny tu zbędna, zważywszy, że pytania tego przysięgli nie kwestionowali, ani nie podnosili w tym względzie żadnych wątpliwości.

Obraża art. 296 k.p.k. nie zachodzi, skoro oskarżona w terminie, wskazanym w art. 296 k.p.k., wniosła pisma o powołanie dalszych dowodów, które Sąd przed rozprawą rozpoznał.

Co do odmowy przeprowadzenia dowodu ze świadków Dmytra, Marii i Michała Kowalczyków, Andrzeja, Dmytra i Krystyny Chrystońków, Józefy Pasekowej oraz Iwana i Anny Matrafajłów, to z treści wniosku oskarżonej z 3 marca 1933 r. wynika, że świadkowie ci powołani zostali na okoliczności, że denat był chory, że był raniony podczas wojny, że był operowany, że krwawił, że używał skażonego spirytusu i że stale jadał z jednej miski z tymi świadkami.

Wobec tego odmowa, uzasadniona tym, że nawet stwierdzenie tych okoliczności nie obaliłoby niczym ustalonej przyczyny śmierci denata, odpowiada faktycznemu stanowi sprawy, a wniosek o nieistotności tych dowodów jest słuszny.

Z brzmienia art. 130 k.p.k. wynika, że rozstrzygnięcie kwestii, czy zachodzi potrzeba zbadania stanu umysłowego oskarżonej, zależy od uznania sądu, który w tej kwestii są odmowę uzasadnił tym, że w okolicznościach sprawy nie stwierdzono niczego, co by wskazywało na jakieś zaburzenie umysłowe oskarżonej.

Postanowienie Trybunału zapadło w tym względzie zgodnie z art. 130 i 21 k.p.k., obraza art. 332 k.p.k. nie zachodzi i wobec tego i ten zarzut, jako nieuzasadniony, nie może być podstawą uchylenia wyroku.

W myśl przepisu art. 137 k.p.k., sąd może zarządzić ponowne słuchanie tych samych biegłych, lub też wezwać innych, gdy wydana opinia biegłych okaże się niejasną lub sprzeczną.

Ponieważ w sprawie niniejszej wbrew twierdzeniu kasacji, opinie biegłych dra Pauzera, dra Rubina i prof. Westfalewicza nie zawierały żadnych sprzeczności, lecz zgodnie stwierdziły, że pokarm był zaprawiany kwasem siarkowym, trybunał nie mógł uznać potrzeby ponawiania ekspertyzy, a postanowienie swe co do odmowy zgłoszonemu w tym kierunku wnioskowi obrony, zgodnie z przepisem art. 137 k.p.k. i art. 51 k.p.k., uzasadnił, przeto o obrazie art. 137 i 51 k.p.k., a tym mniej o obrazie art. 332 k.p.k., niema mowy.

Tak samo brak podstawy do uznania słuszności zarzutu obrazy art. 343 i 344 k.p.k., skoro okazaniu na rozprawie stronom, świadkom i biegłym flaszki, stanowiącej dowód rzeczowy, stanęła na przeszkodzie ta okoliczność, że dowód ten uległ zniszczeniu z powodu zbitcia się flaszki.

Kasacja oskarżonej nie może domagać się uchylenia wyroku z powodu rzekomej obrazy art. 340 k.p.k., skoro bowiem odczytanie na rozprawie zeznań dra Ziemboraka i dra Pauzera nastąpiło bez sprzeciwu ze strony oskarżonej lub jej obrońcy, a odczytanie tych zeznań na rozprawie znalazło swe uzasadnienie w przepisie art. 340 § 4 k.p.k.

Z tych zasad Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[Przywołane przepisy: art. 21 k.p.k., art. 51 k.p.k., art. 130 k.p.k., art. 137 k.p.k., art. 296 k.p.k., art. 332 k.p.k., art. 340 k.p.k., art. 343 k.p.k., art. 344 k.p.k., art. 425 k.p.k., art. 426 k.p.k., art. 442 k.p.k., art. 443 k.p.k., art. 449 k.p.k., art. 452 k.p.k., art. 510 pkt a k.p.k., art. 18 k.k., art. 20 k.k., art. 26 k.k., art. 27 k.k., art. 59 k.k., art. 225 k.k.]